

Signalizačná správa

Jedným zo škodlivých organizmov, ktorý si v signalizačnej správe priblížime, je hmyzí pomerne závažný škodca jahôd **kvetovka jahodová** (*Anthonomus rubi*). Príznaky poškodenia týmto škodcom sú často viditeľné **v čase pred kvitnutím**, kedy pozorujeme vädnutie a usychanie pukov, ktorých stopka býva zboku nahryznutá. Za najviac náchylné považujeme porasty jahôd v blízkosti lesných porastov, parkov či väčších výsadiieb listnatých stromov. Tento druh kvetovky tam môže najlepšie prezimovať. Vykonanie ochranných opatrení sa považuje za dôležité iba pri každoročne sa opakujúcich významných škodách.

Na chemickú ochranu jahôd sú autorizované/povolené nasledujúce prípravky na ochranu rastlín (insekticídy) - Benevia (účinná látka cyantraniliprole) (aj v malospotrebitel'skom balení - MB), s účinnou látkou deltamethrin - Decis EW 50, Decis Forte, Decis Protech (aj v MB v spotrebe do 30.4.2025), Delta EW 50, Delta Expert, Dinastia, Dinastia Expert, Dinastia Forte a Sanium Ultra (iba MB), s účinnou látkou lambda-cyhalothrin - Karate Zeon 5 CS (aj MB), Karathe Zeon 5CS, Ninja Zeon 5 CS, Sentinel, Vaztak Pro, Samuraj (iba MB) a s účinnou látkou spinosad prípravky Spintor. (aj v MB) a Nexsuba. Všetky uvedené prípravky by sa mali aplikovať až pri zistení prvých dospelých jedincov, a teda najlepšie krátko pred kvitnutím, nikdy nie na rozkvitnuté jahody!

V druhej časti signalizačnej správy by sme radi upozornili, že počas apríla až začiatkom mája môžeme pozorovať rojenie dospelých múch hmyzieho škodcu **mínerky pórovej** (*Phytomyza gymnostoma*). Tento škodca predovšetkým **poškodzuje cibul'ovú zeleninu**, konkrétne cibuľu z jesennej alebo skorej jarnej výsadby. Radi by sme odporučili a zároveň upozornili na mechanické ochranné opatrenie - **využiť prikrývanie porastov** ešte pred začiatkom rojenia prostredníctvom netkaných textílii. Potrebné je to vykonať, čo najskôr. Najčastejšie sú používané textílie s hmotnosťou 17 g na m². Proces prekryvania porastov by sa mal vykonať tak, aby textília presahovala za okraj porastu aspoň 20 cm. Proti odviatiu vetrom sa okraj textílie môže zaťažiť pôdou, kameňmi a látkami. Textília sa z porastu odstráni až vtedy, keď zmizne nebezpečenstvo náletu mínerky. Pri jarnej generácii škodcu to najčastejšie býva najskôr v druhej polovici mája.

Pre monitoring a signalizáciu výskytu míneriek všeobecne možno využiť Arboband, Floraband, Chemstop spray, Lepové Dosky - žlté interiérové, Lepové Dosky - biele vonkajšie, Lepové dosky - modré interiérové, Lepové Šípky - žlté interierové, Prípravok na ochranu stromov v spreji, Vermifix - lepidlo v spreji na ochranu stromov a rastlín (iba v MB), Arboband-lepové dosky modré, Arboband-lepové dosky žlté, Lapače škodcov izbových rastlín, Žlté lepové doštičky (aj v MB) (všetky účinná látka polyolefíny) a Stopset (aj v MB) (účinná látka polypropylen).

Na chemickú ochranu voči mínerke pórovej sú autorizované/povolené insekticídy - Sanium Ultra (iba v MB) a Decis Protech (iba v MB spotreba do 30.4.2025) a Scatto - larvy všeobecne na pór (všetky s účinnou látkou deltamethrin).

Ďalším hmyzím škodlivým organizmom, ktorý škodí na cibul'ovej zelenine, je **kvetárka cibul'ová**. Jej typickými hostiteľskými rastlinami sú cibuľa, menej cesnak a pór. Prezimuje vo vývojovom štádiu kukiel v pôdnom prostredí. V tomto období sa už liahnu dospelé muchy. Tieto zhruba po týždni úživného žeru na kvetoch rôznych rastlín začnú klásť vajíčka do pôdy ku koreňovému krčku hostiteľských rastlín alebo za šupky cibuliek. Uprednostňujú poškodené jedince. Larvy žerú vo vnútri cibul' vypestovaných z výsevu aj zo sadzačky. Jedna larva môže poškodiť viacej susediacich rastlín.

V rámci ochranných opatrení je **potrebná prevencia, a teda likvidácia napadnutých rastlín, hlboké spracovanie pôdy, oševný postup (aj na malých plochách) a včasný výsev alebo výsadba cibule. Na malých plochách možno zamedziť kladeniu vajčiek prikrývaním porastov netkanými textíliami, ktoré treba vykonať tesne pred začiatkom kladenia vajčiek, teda približne v rovnakom termíne ako proti mínerke.**

Na chemickú ochranu je povolený insekticíd Benevia (aplikujte na cibuľu, šalotku a cesnak) (aj v MB) a bioagens Nema-Care (účinné zložky živé makroorganizmami *Steinernema feltiae* a *Steinernema carpocapsae*) (aj v MB). Taktiež možno použiť tie isté prípravky ako proti mínerke pórovej.

Pri použití všetkých spomenutých prípravkov na ochranu rastlín je nevyhnutnou podmienkou riadiť sa pokynmi pre ich aplikáciu, ktoré sú uvedené na etikete konkrétneho prípravku na ochranu rastlín!

Ing. Maroš Lučaj
ÚKSÚP – OOR
14.04.2025